

De toelage aan de hulpverleningszones

De opdracht van de Civiele Veiligheid bestaat erin burgers en goederen te beschermen bij ongevallen, rampen of catastrofes. Het gaat om dringende medische hulp, brandbestrijding, wateroverlast, interventie bij explosies en het reinigen en verwijderen van gevaarlijke stoffen. Geïnspireerd door de politiehervorming hervormde de wetgever ook de Civiele Veiligheid, naar aanleiding van de tragische gebeurtenissen in Gellingen in 2004.

Deze hervorming bracht de bevoegdheden van de Civiele Veiligheid onder in een tweeledige structuur, waarvan de federale staat het wettelijk kader bepaalt en de uitvoering controleert.

- De hulpverleningszones zijn lokale besturen ontstaan uit de gemeentelijke brandweer en hebben rechtspersoonlijkheid.
- De Civiele Bescherming ressorteert onder het federale niveau en heeft als opdracht met gespecialiseerd materiaal op het terrein ondersteuning te bieden bij ongevallen, rampen of catastrofes.

De wet verplichtte elke Vlaamse en Waalse gemeente om zich bij één enkele hulpverleningszone aan te sluiten. Die coördineert de operationele activiteiten van diverse hulpverleningsposten op zijn grondgebied. Samen zijn er 34 hulpverleningszones, 20 in Vlaanderen en 14 in Wallonië. Ze groeperen als afzonderlijk lokaal bestuur de vroegere gemeentelijke brandweerdiensten, die net zoals de politiezones in 2003 een afzonderlijk lokaal bestuur werden.

Op het Brusselse grondgebied zien we geen oprichting van een hulpverleningszone, omdat in het Brusselse gewest al sinds 1991 de Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp van het Brusselse Hoofdstekelijke Gewest (DBDMH) actief is, een openbare instelling gefinancierd door het gewest en de Brusselse agglomeratie.

De hervorming van de brandweer gaf aanleiding tot verdere uitbouw en professionalisering. Het personeelskader werd voornamelijk verder uitgebreid met contractanten.

Enkele cijfers

- In 2024 bedraagt de gemeentetoelage aan de hulpverleningszone in Vlaanderen gemiddeld 61 euro per inwoner.
- De toelage aan de hulpverleningszone bedraagt 13% procent de toegekende werkingssubsidies van de gemeente. Gemiddeld gaat 2,8% van de totale exploitatie-uitgaven van de gemeenten naar de hulpverleningszone.
- De gemeentetoelagen binnen de zones vallen echter moeilijk te vergelijken, omdat de hoogte ervan vaak wordt bepaald in functie van de inbreng die gemeenten in de zone deden voor materieel en roerend/onroerend goed. Door onderlinge afspraken krijgen de deelnemende gemeenten hiervoor een compensatie.

- In 2024 nam de gemeentetoelage aan de Vlaamse politiezones matig toe (+3,5%), met 14 miljoen euro, om te eindigen op een totale dotatie van 417 miljoen euro.
- De gemeentetoelage is weliswaar groter in een hulpverleningszone die in een dichtbevolkt gebied opereert (zie fiche 21). In verstedelijkte gemeenten en steden zijn er immers relatief meer interventies voor dringende medische hulp en brandbestrijding.